

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยนำมาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สินทางแพ่งมาบังคับใช้เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน ดังนั้นอำนาจที่เกิดจากพระราชบัญญัตินี้จึงต้องถูกตรวจสอบอย่างรัดกุมที่สุด เนื่องจากเป็นอันตรายต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง จึงมีบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 49 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่า “...ถ้ามีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน” โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นต้องการให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาได้รับการเยียวยาและชดเชยค่าเสียหาย อันเป็นการคุ้มครองสิทธิในเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เสียหายอันเป็นสิทธิในทางแพ่ง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาผู้เสียหายตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพิจารณาถึงสิทธิของผู้เสียหายที่ได้รับการคุ้มครองและลักษณะของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว การที่กฎหมายบัญญัติให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินกับทรัพย์สินย่อมเห็นได้ว่า การพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ของ “ผู้เสียหาย” นั้นควรพิจารณาในแง่ของการได้รับความเสียหายอย่างแท้จริงจากผู้กระทำความผิดอาญา ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิในทางแพ่งแก่ผู้เสียหายในการได้รับการชดเชยค่าเสียหาย ฉะนั้นจึงไม่ได้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ของ “ผู้เสียหายในคดีอาญา” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ของการให้สิทธิในการเริ่มต้นฟ้องคดี แต่ในการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในส่วนนี้คือการที่กฎหมายต้องการให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยค่าเสียหาย

ส่วนปัญหาในขั้นตอนของการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายนั้นในชั้นของพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. กล่าวคือ เมื่อมีการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้แล้ว และปรากฏว่ามีเหตุสมควรที่จะต้องดำเนินการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน เลขาธิการจะดำเนินการส่งเรื่องดังกล่าวกลับไปให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดความผิดฐานนั้นเป็นผู้ที่จะดำเนินการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายต่อไป ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ไม่สามารถที่จะดำเนินการให้เสร็จไปในขั้นตอนเดียวในกระบวนการตามพระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และในทางปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. ในปัจจุบันนั้น เมื่อมีการดำเนินการกับทรัพย์สินในความผิดมูลฐาน และมีผู้เสียหาย หรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาอันเป็นความผิดมูลฐานแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. มิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 49 วรรคท้ายก่อน แต่ได้ดำเนินการส่งเรื่องดังกล่าวขึ้นไปยังพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดยให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานนั้นได้รับการคุ้มครองสิทธิโดยการยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดีดังกล่าวเพื่อขอให้ศาลนั้นคุ้มครองตามสิทธิของตนตามมาตรา 57(1) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งผู้เสียหายจะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อันเป็นการสร้างภาระเพิ่มขึ้นแก่ผู้เสียหาย แต่หากมีการดำเนินการให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานนั้นได้รับการคุ้มครองสิทธิให้แล้วเสร็จไปในขั้นตอนเดียว และกำหนดให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานนั้นสามารถที่จะยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนได้ในชั้นศาล โดยการยื่นคำร้องเข้ามาก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายโดยสามารถดำเนินการได้ในขั้นตอนเดียวเพื่อให้ศาลพิจารณาไปพร้อมกับคดีการดำเนินการกับทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและไม่เป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้เสียหาย โดยให้การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายนั้นสามารถที่จะคุ้มครองสิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่เป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่ชัดเจนอันจะเป็นหลักประกันให้เจ้าหน้าที่และองค์กรต่างๆ ตามกระบวนการยุติธรรม ให้ความคุ้มครอง